

Wandzia, kuzynka hrabiny, nie wyróżnia się od szablonowych scenicznych panienek.

Budowa komedji jest o tyle wadliwą, że akcja nie płynie jednym korytem, ale ciągle się rwie, sceny zamieniają się w dysputy, dla inteligentnej publiczności nader zajmujące, lecz nużące ogół, że wreszcie całość przedstawia się jakoby sfastrygowana w pośpiechu robota.

Przedstawienie wypadło zadowalniająco, pragnęlibyśmy tylko, aby reżyserja wynalazła jakiś środek poskramiania sufera, któremu artyści sykaniem przypominają muszą, iż zbytniem nateżeniem płuc samobójczy czyni zamach na swe życie. Teatr był pełny. Sztukę publiczność przyjęła życzliwie i parę piękniejszych ustępów obdarzyła oklaskami.

(R.)

GŁOSY PRASY.

Nowa Reforma rozpoczęła dziś druk artykułu p. dra Ludwika Wolskiego, noszącego tytuł „Należitości i należności“ a omawiającego przedłożony przez rząd Radzie państwa projekt do noweli o należnościach skarbowych. Projekt ten leżał lat kilka w komisji, a dopiero teraz wejdzie na stół debat pełnej Izby. Odznacza się zaś tem i odróżnia od dotychczas obowiązującej ustawy, że nakłada na nas większe ciężary. „Trzeba będzie odtąd więcej płacić“, powiada dr. Wolski, streszczając swe wywody.

„Najważniejszą stroną projektu — mówi on — są zmiany, dotyczące się należności od przeniesienia rzeczy nieruchomości t. j. domów i gruntów. W tej mierze mają nastąpić z jednej strony ulgi bardzo skromne, z drugiej zaś wielka radykalna zmiana, pociągająca za sobą nowe obciążenie, które komisja zgodnie z rządem na okrągłą sumę dwu milionów trzechkroć-stotyściu zlr. (2,270.470) rocznie oblicza, a które według przeciwników noweli w rzeczywistości daleko jeszcze byłoby większem. Zmiana ta, stanowiąca wyłączenie naszej pracy przedmiot, polega na częściowem zniesieniu tak zwanego „opustu należnościowego“ (*Gebührennachlass*)“.

Opust ten przyznawano wtedy, gdy realność jakaś krócej się znajdowała w rękach posiadacza. Jeżeli właściciel majątku posiadał go dwa lata i sprzedawał, to kupujący opłacał należności przenosnej tylko 1 procent od wartości; jeżeli tamten posiadał cztery lata, to należność wyrastała do 1½ procentu; jeżeli sześć lat to 2 procent etc. Według zaś noweli ma odtąd być płacona należność trzy procentowa bez względu na to jak długo majątek był w rękach właściciela. Rząd to nazywa opodatkowaniem obrotu i powiada, że nie ma racji, aby wysokość tego podatku zależała od długości poprzedniego posiadania, gdyż nie posiadanie jest obciążone, ale sam akt obrotu. Na to odpowiada dr. Wolski:

„Prawda, że należność od przeniesienia płaci się przy sposobności kupna, zamiany lub w ogóle obrotowego jakiegoś aktu, ale zatem nie idzie jeszcze wcale, aby na ten akt jako taki spadała. Wszakżeż i podatek od wódki, piwa, mięsa itp. opłaca się nie przy konsumcji lecz przy produkcji, a przecież cały świat nzuaje go za podatek konsumcyjny. Co do należności, która nas zajmuje, to nietylko, że wymierza się ona od wysokości kapitału na kupno lub inną transakcję użytego a względnie od wartości rzeczy, którą kupiono lub w ogóle nabyto, lecz nadto strona nie z czego innego, jak z kapitału ją płaci. Mamy więc niewątpliwie do czynienia z opodatkowaniem kapitału, a względnie samejże rzeczy nieruchomej, w którą kapitał włożono i która też według ustawy bez względu na osobę posiadacza za należności odpowiada“.

Na tem się kończy pierwsza część artykułu dr. Wolskiego.

Czas omawia sprawę otwarcia oddziału hipotecznego w Banku krajowym i wypowiada przekonanie, że listy zastawne tego Banku będą niezawodnie miały wielkie powodzenie. Bo skoro obligacje krajowe zeszłoroczne stoją dziś o 25 centów wyżej po nad kurs emisyjny, pomimo że Wydział krajowy nigdy ani myślał uciekać się do środków giełdowych w celu podniesienia ich kursu, to listy zastawne Banku krajowego będą niezawodnie wyżej stały,

„bo zakład finansowy wydający walory — są słowa *Czasu* — może na kurs łatwiej i skuteczniej wpływać, aniżeli władza, a powtóre stopień bezpieczeństwa lokacyjnego po za Galicją wydawać się będzie większym, aniżeli przy emisji obligacji krajowych. List zastawny już dla swojej podstawy hipotecznej, ma zapewnioną ufność najszerzych kół finansowych. Pokazało się to na listach zastawnych banku włościańskiego, które mimo wszelkich alarmujących wieści o stanie zakładu, do ostatniej chwili miały na targach pozagalicyjskich większy pokup, aniżeli na to zasługiwały. Prawda, że katastrofa z temi listami zaszkodzić może cokolwiek w opinii świata finansowego każdemu nowemu listowi zastawnemu z marką galicyjską, ale zapobiedz można łatwo tej ewentualności, jeżeli się wcześniej objaśni ogromną różnicę. Listy zastawne banku krajowego najpierw opierać się będą na pewnych hipotekach, bo pożyczki udzielane będą pod okiem Wydziału krajowego i jego komisarzy w granicach statutu bardzo a bardzo ostrożnie stylizowanego, powtóre fundusz krajowy gwarantuje w każdym razie wypłatę kapitału i odsetków“.

Gazeta Krakowska omawia dalej sprawę utworzenia gimnazjum w Nowym Targu i wykazuje jak Galicja pod względem szkół średnich jest upośledzoną. Gdyby chciano ją zrównać np. ze Szląskiem, musiano by dodać do 29 szkół średnich już istniejących, jeszcze 108 nowych, biorąc za podstawę stosunek obszaru; a 63 nowych, biorąc za podstawę stosunek ludności.

Gazeta Narodowa wydobyła z redakcyjnego archiwum broszurę o przyszłej wojnie austro-rosyjskiej, która wyszła kilka miesięcy temu, we wszystkich pismach omówioną była obszernie, rozebrana i skrytykowaną, i która dzisiaj aktualnej wartości nie ma już żadnej. Stosunki się zmieniły, sytuacja zupełnie inna wyrosła, a jeżeli jest prawdą, że dzieje się nie powtarzają, to nawet korzyści publicystycznej nie wiele się odniesie z rozważania nad tem, co byłoby gdyby Austria przed kilku miesiącami wypowiedziała wojnę Rosji.

Ale na bezrybiu i rak jest rybą. Więc *Gazeta Narodowa* mówi o „bliskiej“ wojnie austro-rosyjskiej, a *Dziennik Polski* tłumaczy z pism wiedeńskich wszystko co one wiedzą o obradach komisji nad stanem wyjątkowym. Faktem jest jednak, że wśród tak wielkiej posuchy na polu politycznym, jaka jest obecnie, prasa jest w niemalym kłopotcie nad tem, czem swe szpalty wypełnić.

Gazeta lwowska omawia dziś wybory serbskie i podnosi, że rezultat ich wskazuje, że nawet w Serbji idea porządku odniosła zwycięstwo nad rewolucyjnym sztandarem.

Telegramy „Kurjera Lwowskiego“.

(No one).

Wiedeń 12 lutego. Na dzisiejszem posiedzeniu Izby rząd przedłożył żądanie dodatkowego kredytu w kwocie 204300 zł. na cele powiększenia personelu wiedeńskiej policji. — Sprawa nietykalności dep. Reschauera i Blocha wywołała wesołe intermezzo. Mianowicie dr. Bloch dziwił się, iż sprawozdanie komisyjne zawiera ustęp opiewający, że żądanie wdrożenia śledztwa nie jest bezpodstawne. W ten sposób — zdaniem Blocha — komisja przesądza rezultat procesu. W dalszym ciągu, mowca przy tej sposobności przedstawiał walkę swoją przeciw antysemitycznym naukom Rohlinga jako podjętą w interesie pokoju między wyznaniem.

Po uwadze dr. Smolki, że to nie należy do rzeczy i oświadczeniu przewodniczącego komisji, dep. Goedla, że inkryminowane wyrażenie nie przesądza niczego, zabrał głos dep. Schoenerer. Nie szczędząc ironji dla rasy semickiej, zarzucił żydom zamordowanie Estery Solymossy. Twierdził mianowicie, że dopóty wierzyć będzie w to morderstwo wyznaniowe, dopóki nie wynajdą trupa. Prezyd. Smolka napomniał mowcę, ażeby nie odbiegał od przedmiotu. Bloch zaś odpowiedział, że żydzi nie są policjantami, ażeby trupa szukali. W końcu uchwalono zniesienie nietykalności obu deputowanych.

Następnie przyjęto w drugim i trzecim czytaniu ustawę o wynagradzaniu niesłusznie zasądzonych, bez zmiany. W czwartek przyjdą pod obrady Izby ustawy wyjątkowe.

Na giełdzie mdłe usposobienie. Kontrmina osiągnęła skutek w akcjach kolei państwowej. Kursa innych walorów trzymały się jako tako, skutkiem lepszych notowań na giełdach Paryża i Londynu.

Charków 12 lutego. Pożar moskiewskiego składu kupieckiego zlokalizowany. Spaliło się ogółem dziesięć oddziałów.

Przegląd polityczny

Austro-Węgry. Sprawa rozporządzenia o stanie wyjątkowym zajmuje wciąż żywo umysły kół parlamentarnych i mieszkańców Wiednia. Komisja 24-eh, wybrana dla rozpatrzenia, ukończyła już swe obrady i sformułowała je w formie wniosków większości i mniejszości, któreśmy już wczoraj podali. Wyjaśnienia składane w komisji przez hr. Taffego i prezydenta policji wiedeńskiej p. Krticzkę miano zachować w tajemnicy, jak zwykle jednak, tajemnica nie utrzymała się, tembardziej, że nie było czego chować w tajemnicy. Hr. Taffe nie nowego nie powiedział komisji. Na poparcie rozporządzenia przytoczył tylko znany fakt zabicia dwóch agentów policyjnych, istnienie podburzających broszur i odezw anarchistycznych. Rząd nie wskazał w komisji na żadne knowania, któreby nosiły cechę zbrodni stanu. To też wyjaśnienia te nie trafiały zbytnio do przekonania członków komisji, a większość zdecydowała się wtedy dopiero, nie dość chętnie uznać rozporządzenie za usprawiedliwione, gdy hr. Taffe wyraźnie oświadczył, że stosowane ono będzie wyłącznie do anarchistów. Koło czeskie pozostało swym członkom wolność głosowania w sprawie rozporządzenia o stanie wyjątkowym. Koło polskie ma poczynić w rozprawie szczegółowej różne poprawki. Klub Zjednoczonej lewicy uchwalił jednomyślnie głosować za wnioskiem mniejszości komisyjnej i uczynić z kwestji głosowania sprawę klubową.

W kółach polskich Wiednia zrobiło wrażenie aresztowanie dwóch znanych powszechnie inżynierów prywatnych, Polaków, rodem z Galicji pp.: Korotyńskiego i Kiszakiewicza, którzy od wielu lat stale przemieszkiwali w Wiedniu.

Polskie stowarzyszenie robotnicze w Wiedniu pod nazwą „Zgoda“ mianowało p. Smolkę swym członkiem honorowym, w dowód wdzięczności za wstawienie się z powodu zakazu odegrania amatorskiego przedstawienia komedji Fredry. Na prośbę umyślnej deputacji dr. Smolka przyjął protektorat stowarzyszenia.

Koło polskie z powodu przedłożonej obecnie noweli o należnościach, uchwaliło postawić wniosek, podniesiony w Kole przez posła Madejskiego, aby podatek przenosny przy spadkach nie dotyczył własności włościańskich i w ogóle realności niżej 5.000 zł. wartości.

Przedwczoraj odbyła się narada gabinetowa w sprawie ostatecznego zorganizowania austriackich kolei państwowych.

Komisja kolejowa przyjęła przedłożenie rządowe o objęciu pod zarząd państwa kolei Franciszka Józefa, Rudolfa i Arulańskiej.

Na wczorajszym posiedzeniu Izby poselskiej minister spraw wewnętrznych zażądał kredytu dodatkowego na powiększenie straży bezpieczeństwa m. Wiednia. Na temże posiedzeniu Izba uchwaliła przychylić się do uchylenia nietykalności poselskiej względem dr. Blocha. Poseł kołomyjski sam się tego domagał. Oskarżony on jest przez prof. Rohlinga o obrazę honoru, wynikłą w polemice literackiej o istnienie rytualnego morderstwa u żydów.

Francoja. Izba poselska uchwaliła 337 głosami przeciwko 207 przystąpić do szczegółowych obrad nad projektem ustawy o manifestacjach publicznych, wniesionym przez ministra spraw wewnętrznych p. Waldeck-Rousseau.

Komisja ekonomiczna wybrała swym prezesem posła Spullera, wiceprezesami zaś Legranda i Floqueta. Przewodniczący w swem wstępnem przemówieniu przyznał, że głosował w Izbie za utworzeniem komisji w nadziei, że rezultat jej prac przyniesie korzyść klasom robotniczym. Komisja powinna się zająć zbadaniem kwestji socjalnej za granicą, ażeby się za sprawą gruntownie zapoznać. Wszyscy są przekonani, mówił dalej Spuller, o trudności zadania, lecz również o konieczności załatwienia go. Dawno już nie

